

get er oprettet efter Loven af 1904, hvor Normallaanet var sat til 4,500 Kr., kan Ejeren, ifølge den nugældende Lov, faa Tillægslaan indtil 1,400 Kr. Tillægslaanets Størrelse retter sig ikke efter, hvilket Normallaan han har, men efter den Lov, ifølge hvilken han faar dette Tillægslaan. Jeg skal her holde mig til dem, der har faaet Laan efter Loven af 1904 og altsaa kan faa Tillægslaan indtil 1,400 Kr. Nu har maaske vedkommende Ejer købt en ny Lod, som underlægges hans Statslod, og den har kostet 1,200 Kr.; Sogneraadet erklærer, at denne Pris svarer til Egnens Ejendomspriser, og Kommissionen anser den heller ikke for dyr. Lodden har en saadan Beliggenhed, at den passer ind i hans Bedrift, og den anbefaler derfor Købet. Men saa har han maaske i den Tid, han har haft sin Lod, bygget til og forbedret Jorden ved Dræning, Mergling o. s. v., hvad der maaske har kostet ham mellem 500 og 600 Kr., ja, vi kan gerne gaa op til 1,000 Kr. Lægger vi det til de 1,200 Kr., faar vi 2,200 Kr., men han kan kun faa 1,400 Kr. Paa Skemaerne har vi delt det i 2 Dele, der er sat baade til a. og b. Naar en Mand staar med et Beløb af 5,900 Kr., kan han altsaa laane 1,300 Kr., dersom dette Lovforslag bliver til Lov; men under hvilket Stykke kan han saa laane? Eller kan han muligvis slet ikke laane, al den Stund det tidligere Laan er opført baade under a. og b. og han altsaa har laant baade efter det første og andet Stykke i § 13. Jeg tror, der vil fremkomme et Misforhold, der vil være uheldigt, jeg kan i alt Fald ikke læse Loven paa anden Maade.

Kommissionerne havde tillige indstillet et Par andre Forslag, som Ministeren imidlertid ikke har taget til Følge, men hvorom han udtalte sig ved Forelæggelsen. Det er Forslagene til § 16 og § 25. Forslaget vedrørende § 16 gik ud paa, at en Statshusmand, som har solgt sit Statshus, og som maaske derefter kunde ønske at købe et saadant, men ikke hidtil har kunnet faa det, skulde kunne komme i Besiddelse af et saadant. Nu udtalte den højtærede Minister forleden ved Fremsettelsen, at det mente han ikke behøvede at staa i Loven, for det var en Selvfølge, at han kunde faa det, for den Mand ønskede ikke større Begunstigelse end andre, fordi han havde solgt sit Statshus. Det er ganske rigtigt, men jeg ved ikke, om denne Ministerens Udtalelse er fyldestgørende. Er den det, har jeg ikke noget imod, at denne Ændring ikke kommer ind i Loven. Men i

hvert Fald vilde jeg finde det urigtigt, om Loven vedblivende skulde praktiseres saaledes, at saadanne Folk var udelukkede. Det andet Forslag gik ud paa til § 25 at føje et Stykke, hvorefter de Statshusmands-lodder, som enten var overgaaede til Stats-Laanefonden ved Tvangsauktion eller ved det, der kaldes Nødsalg, kunde afhændes til Folk, som ikke fuldt ud opfyldte Betingelserne i § 3. Angaaende dette udtalte den højtærede Minister ved Fremsettelsen ogsaa, at han ansaa det for en Selvfølge, at det kunde Ministeriet give Tilladelse til. Ogsaa dertil vil jeg sige, at dersom Ministerens Udtalelse er fyldestgørende, har jeg ikke noget imod, at det ikke kommer med i Loven. Men ellers vilde jeg meget anbefale, at vi fik denne Bestemmelse med, for den vilde bidrage til, at adskillige Tab, som Statskassen nu har haft, i Fremtiden kunde undgaas. Jeg kender i alt Fald fra vort Amt et Par Tab, som kunde været undgaaede, hvis der havde været en saadan Bestemmelse i Loven. Netop fordi vi mente, at man ikke kunde tage en Mand ind, som havde haft Landbrug tidligere, men absolut skulde have disse Landarbejdere, der opfyldte Betingelserne i § 3, kunde vi ikke faa Købere, i alt Fald var det vanskeligt, og vi har maattet tabe paa et Par Ejendomme, som vi ikke havde behøvet at tabe paa, dersom vi havde turdet tage de Købere, som meldte sig, selv om de ikke fuldt ud var kvalificerede efter § 3, fordi de tidligere havde haft et Landbrug.

Her skal jeg slutte, men jeg vil dog tilføje angaaende Størrelsen af Jordlodderne, at der er meget delte Meninger om, hvor store de skal være. Man hører saa tidt, at de skal være selvstændige og derfor ret store. Jeg ved ikke, om en Mand er mere selvstændig, naar han har en Jordlod til 5—6 Køer og et Par Heste, eller hvor meget det kan blive, end hvis han har en Jordlod til et Par Køer, efter de Grænser, vi hidtil har fulgt. For i Nærheden af en Fabrik, eller lad os sige en god Arbejdsplads, kan Forholdene være saaledes, at en Husmand kan have meget større Fordel af at have en lille Lod, som Konen i det væsentlige kan passe, medens han kan arbejde i vedkommende Forretning, hvor han kan tjene mere end ved kun at dyrke Jord. Jeg tror, en saadan Mand er lige saa selvstændig, som den er, der har en større Jordlod, og derfor mener jeg, at de Grænser, der er satte for Husmandsloddernes Størrelse, er saaledes, at de svarer fuldt ud til Hensigten.